



OBROŃCA Z URZĘDU

PORADNIK

Suwałki 2024

Podstawą złożenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu jest art. 78 § 1 kodeksu postępowania karnego (w skrócie k.p.k.). We wniosku tym należy wykazać, że oskarżony nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Nie ma wymogu złożenia oświadczenia na formularzu, jak ma to miejsce w postępowaniu cywilnym (choć jego wykorzystanie z pewnością przyczynia się do podania wszelkich niezbędnych informacji). Do wniosku należy dołączyć posiadane dokumenty, potwierdzające przytaczane w nim okoliczności, co zwiększy szanse jego uwzględnienia, a w postępowaniu sądowym jest wręcz wymogiem formalnym wniosku.

Należy pamiętać, że zgodnie z art. 338b § 1 k.p.k. w postępowaniu sądowym wniosek musi być złożony w terminie 7 dni od doręczenia aktu oskarżenia; w przeciwnym razie sąd nie będzie zobligowany do odroczenia pierwszego lub kolejnego terminu rozprawy lub posiedzenia celem rozpoznania wniosku przed wyznaczonym terminem (art. 338b § 2 i 3 k.p.k.). Rozwiązanie to budzi wątpliwości z punktu widzenia prawa oskarżonego do obrony; oskarżony jest o nim pouczany wraz z doręczeniem aktu oskarżenia (art. 338 § 1a k.p.k.).

Właściwym do rozpoznania wniosku jest bowiem prezes lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 81 § 1 k.p.k.), choć w praktyce najczęściej wniosek składany jest bezpośrednio w organie prowadzącym lub nadzorującym postępowanie przygotowawcze i dopiero przezeń przekazywany do sądu. Wydaje się to zresztą właściwe z praktycznego punktu widzenia, skoro to ten organ dysponuje aktami postępowania, niezbędnymi do rozpoznania wniosku, zaś powzięcie przez niego wiedzy o złożeniu wniosku może – a wręcz powinno – wpłynąć na planowane w śledztwie lub dochodzeniu czynności procesowe i prowadzić co do zasady do ich wstrzymania do czasu rozpoznania wniosku oskarżonego.

Zasady uzyskiwania obrońcy z urzędu w sprawach karnych

1. w postępowaniu karnym oskarżony musi mieć obrońcę (tzw. obrona obligatoryjna) jeżeli:
 - a) jest nieletni, głuchy, niemy lub niewidomy, zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności - art. 79 § 1 k.p.k.,
 - b) wtedy, gdy sąd uzna to za niezbędne ze względu na okoliczności utrudniające obronę - art. 79 § 2 k.p.k.
2. w postępowaniu wykonawczym przed sądem skazany musi mieć obrońcę, jeżeli: jest głuchy, niemy lub niewidomy; zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności; nie ukończył 18 lat; gdy sąd uzna to za niezbędne ze względu na okoliczności utrudniające obronę (art. 8 § 2 k.k.w.),
3. w postępowaniu wykonawczym skazany może korzystać z pomocy obrońcy ustanowionego w tym postępowaniu (art. 8 § 1 k.k.w.),
4. oskarżony, który nie ma obrońcy z wyboru, może złożyć do sądu wniosek o ustanowienie mu obrońcy z urzędu w sytuacji, gdy nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Stan ten musi w należyty sposób wykazać (np. poprzez dołączenie do wniosku stosownych dokumentów) - art. 78 § 1 k.p.k.,

5. decyzję o ustanowieniu obrońcy z urzędu (lub odmowie) po rozpoznaniu złożonego wniosku, podejmuje w formie zarządzenia prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy (upoważniony sędzia). Wydane zarządzenie także w przypadku odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu nie podlega zaskarżeniu,
6. strona postępowania karnego (inna niż oskarżony) może wnosić o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sytuacji kiedy nie jest w stanie ponieść kosztów pomocy prawnej bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny - art. 87 k.p.k. w zw. z art. 88 k.p.k. i art. 78 § 1 k.p.k.,
7. jeżeli skazany jest pozbawiony wolności obrońcę może ustanowić inna osoba (art. 83 § 1 k.p.k.),
8. upoważnienie do obrony może być udzielone na piśmie albo przez oświadczenie do protokołu organu prowadzącego postępowanie karne (art. 83 § 2 k.p.k.),
9. skazany może mieć jednocześnie nie więcej niż trzech obrońców (art. 77 k.p.k.),
10. obrońcą może być jedynie adwokat lub radca prawny.

Decyzję, po rozpatrzeniu wniosku, podejmuje prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy (upoważniony sędzia). Decyzja niezależnie od podjętego rozstrzygnięcia, nie podlega zaskarżeniu.

Wzór wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu

Suwałki, 16 marca 2024 r.

Jan Kowalski
zam. ul. Bursztynowa 15 m. 12
16 – 400 Suwałki
tel. 998 877 660

Sąd Rejonowy w Suwałkach II Wydział Karny

sygn. akt: III K 111/23

WNIOSEK O WYZNACZENIE OBROŃCY Z URZĘDU

Jako oskarżony, w związku z doręczeniem mi w dniu 15.03.2024 r. aktu oskarżenia wraz ze stosownymi pouczeniami, na podstawie art. 78 § 1 k.p.k. wnoszę o wyznaczenie mi obrońcy z urzędu.

Uzasadnienie

Jako oskarżony o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. chciałbym przed rozprawą ustanowić obrońcę, abym mógł się do niej przygotować i aktywnie bronić się w trakcie postępowania. Zwłaszcza, iż nie znam się na przepisach prawa. Ponadto nie jestem w stanie pokryć kosztów ustanowienia profesjonalnego obrońcy samodzielnie. Pomoc prawnika jest mi potrzebna, ponieważ samodzielnie nie jestem w stanie podjąć skutecznej obrony ze względu na brak wiedzy prawniczej.

Jestem osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Jestem kawalerem, zamieszkuję z matką. Utrzymuję się jedynie z prac dorywczych, z których średnio uzyskuję miesięczny dochód w kwocie 1000,00 zł. Po opuszczeniu Aresztu Śledczego w Suwałkach nie udało mi się znaleźć pracy. Moja matka otrzymuje emeryturę minimalną i korzystam z jej pomocy w bieżącym utrzymaniu. Mam też zadłużenie alimentacyjne w kwocie 23 547,00 zł należności głównej. Nie mam żadnych oszczędności ani majątku, z którego mógłbym opłacać pełnomocnika.

Z tych powodów nie stać mnie na ustanowienie obrońcy i wnoszę o jego wyznaczenie.

.....
(podpis)

Załączniki:

1. zaświadczenie o wysokości emerytury matki;
2. postanowienie o umorzeniu egzekucji jako bezskutecznej.

Poradnik wydany przez Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT

ul. Noniewicza 91, 16 – 400 Suwałki, tel./fax 87 565 02 58

e-mail: pryzmat@pryzmat.org.pl www.pryzmat.org.pl

Zadanie z zakresu administracji rządowej, finansowane ze środków budżetu państwa przekazanych przez Miasto Suwałki.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

